

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 145: Forslag til lov om ændring af lov om planlægning. (Overførelse af landzonemyndigheden til kommunalbestyrelsen).

Af Aage Brusgaard (FP), Hans Christian Schmidt (V) og Niels J. Langkilde (KF) m.fl. (Fremsat 9/1 96).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Forslaget er stort set en genfremsættelse af et lovforslag, der to gange tidligere har været fremsat. Første gang afviste jeg det med henvisning til, at vi skulle afvente evalueringen af det dengang løbende frikommuneforsøg med overflytning af kompetencen til kommunerne, og anden gang afviste jeg det, da man så resultaterne af den afsluttede evaluering.

Sidste gang, lovforslaget blev fremsat, var i foråret 1994, og der er efter min bedste overbevisning ikke sket noget på området i mellemtiden, der har fået mig til at skifte mening. Derfor er min argumentation den samme i dag, som den var dengang.

Forslagsstillernes argument er at undgå dobbeltadministration, men for mig at se er der, som det er i dag, tale om en hensigtsmæssig fordeling af opgaverne mellem amter og kommuner, hvor nogle opgaver løses af kommuner og andre af amterne; det kan efter vores opfattelse ikke kaldes dobbeltadministration.

Der er i lovgivningen fastsat en klar arbejdsdeling mellem amter og kommuner. Det er amterne, der varetager både planlægningen og enkeltsagsadministrationen i det åbne land, mens de tilsvarende opgaver i byerne, herunder landsbyer og sommerhusområder, varetages af kommunerne.

Hos amterne er der samlet opgaver, som vedrører administrationen af det åbne land, således at amterne kan tage en samtidig og koordineret stilling til arealanvendelsen i det åbne land efter flere love, bl.a. planloven, naturbeskyttelsesloven og vejloven.

Evalueringen af frikommuneforsøget viste da også, at der vedrørende 40 pct. af alle landzonetilladelser også skal indhentes tilladelse efter anden lovgivning administreret af amtet, og det vil sige, at hvis man lagde kompetencen i kommunerne, ville der i de tilfælde, altså i 40 pct. af tilfældene, under alle omstændigheder blive dobbeltadministration.

Dertil kommer, at som større regionale enheder er det amternes styrke, at der gennem et større samlet sagsantal opbygges en faglig viden og en politisk ekspertise i forvaltningen af det åbne land. Derved sikres en ensartet praksis i de mange sager, der enkeltvis kan synes små, men som sammenlagt og på lang sigt er af større betydning for de samfundsmæssige linjer for bevarelsen af det åbne land end nogen anden lovadministration.

Evalueringen af frikommuneforsøget viser, at der både er fordele og ulemper forbundet med, at kommunalbestyrelsen henholdsvis amtsrådet er landzonemyndighed. Jeg lægger imidlertid afgørende vægt på, at amterne har en koordinerende rolle for det åbne land, i og med at de administrerer en væsentlig del af den lovgivning, der gælder i landzoneområderne.

Sammenlagt finder jeg det derfor mest hensigtsmæssigt, at landzonekompetencen for det åbne land forbliver hos amtsrådet, og jeg må derfor afvise forslaget.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Jeg synes, det er nødvendigt allerede nu at spørge ministeren om et par ting.

Ministeren nævnte, at han afviste VKZ's forslag på baggrund af de erfaringer, der var med frikommuneforsøget.

Jeg vil godt stille ministeren ét spørgsmål her i starten. Har ministeren ikke i dag eller i går modtaget et brev fra samtlige 17 kommuner i

Viborg Amt, hvoraf de fleste har socialdemokratiske borgmestre, hvor de beder om at få overført zonelovskompetencen fra Viborg Amt til kommunerne? Det er samtlige 17 kommuner. Den, der står i spidsen for initiativet, er Alex Lind, en meget, meget anset socialdemokratisk borgmester i Spøttrup Kommune.

Dernæst vil jeg sige, at det er en gammel sag. Allerede i 1988, den 2. februar, stillede jeg forslag i Viborg Amtsråd. Fru Anni Svanholt sad der også. Da fik jeg flertal i amtsrådet for at bede Kommunernes Landsforening om at gå aktivt ind i sagen. Vi fik et brev fra Kommunernes Landsforening den 13. maj 1988. Thorkild Simonsen, socialdemokratisk amtsborgmester, skriver et langt brev, og han slutter med: »Landsforeningen kan således støtte Viborg Amtskommunes henvendelse« – altså om at overføre zonelovskompetencen.

Så vil jeg lige sige, at de kommuner, der har haft projektet som forsøg, er alle kommuner i Storstrøms Amt og alle kommuner i Nordjyllands Amt. Herudover er zonelovskompetencen ved frikommuneforsøg overført til følgende kommuner: Esbjerg, Egtved, Struer, Kjellerup, Tranekær, Ebeltoft, Ringsted, Hobro, Ringkøbing, Tinglev, Holmegård, Næstved, Værløse, Fåborg, Holbæk og Odense, og faktisk alle har sagt – og det fremgår jo tydeligt af rapporten – at de gerne vil bevare zonelovskompetencen.

Så jeg forstår ganske enkelt ikke ministerens udtalelser.

Martin Glerup (S):

Man må jo sige, at hr. Aage Brusgaard er en ihærdig sjæl. Frikommuneforsøget har vist, at zonelovsadministrationen for det åbne land ligger bedst i de regionale sammenhænge, i amterne. Det betyder, at amterne behandler zonesager i det åbne land. Gennem regionplanlægningen lægger amterne rammerne for regionernes udvikling, herunder ikke mindst udviklingen og anvendelsen af det åbne land.

Kommunerne har planlægningsopgaven i byer og lokalplanafgrænsede landsbyer og kan via landzonelokalplaner få inddraget områder under den kommunale planlægning.

I forbindelse med ændringen af naturfredningsloven fik amterne overført kompetencen til at træffe afgørelser om dispensation fra lovens beskyttelseslinjer for strande, søer, åer, skove, fortidsminder og kirker. I 40 pct. af landzoneansøgninger skal der tillige indhentes tilladelse

ifølge naturfredningsloven eller anden lovgivning administreret af amterne.

Sagsbehandlingen efter zoneloven og naturbeskyttelsesloven kan således foregå sideløbende, hvilket er tidsbesparende.

Når Folketinget nu for tredje gang inden for de sidste 3-4 år skal behandle et forslag om at flytte zonelovsadministrationen, skyldes det efter min opfattelse, at VKZ er utilfredse med selve loven.

I den forbindelse er det værd at understrege, at lovgrundlaget jo er det samme, hvad enten zoneloven administreres af amterne eller af kommunerne. Det vil om ikke andre steder så vise sig i Naturklagenævnets afgørelser af de ankesager, der måtte opstå.

Jeg forstår ikke, at VKZ ikke siger ligeud, at de er modstandere af by- og landzonelovens bestemmelser, og at alt skal være tilladt i det åbne land, hvis det altså er det, de mener.

Socialdemokratiet finder, at vi bør værne om natur og miljø i det åbne land. Det betyder ikke, at alt automatisk skal være, som det var, for det er der ikke noget der er.

Der er allerede på foranledning af landbrugs- og fiskeriministeren nedsat et udvalg, som i løbet af det kommende halve års tid skal kulegrave arealrestriktioner f.eks. i forbindelse med fugle- og naturbeskyttelsesområder set i forhold til landbrugsdriften. Hertil kommer, at der er udsigt til et udvalgsarbejde om opgavefordelingen mellem amter og kommuner, når den kommunale struktur i hovedstadsområdet er fastlagt. Når disse udvalgsarbejder er færdige, er der grund til at se nærmere på, om konklusionerne herfra og udviklingen for øvrigt bør give anledning til justeringer på zonelovsområdet, og en sådan drøftelse deltager Socialdemokratiet gerne i.

Men det tilsidesætter ikke den kendsgerning, at zoneloven har hovedæren for, at Danmark i vid udstrækning er friholdt for skæmmende reklameskilte og bygninger i det åbne land. Vi har generelt set et smukt og uspoleret landskabsrum. Derfor siger vi alle gode gange tre: VKZ-forslaget bør forkastes, og forhåbentlig vil det vare en rum tid, før Folketinget ser det samme forslag for fjerde gang. Der bør sådan set komme andre boller på suppen.

Hans Christian Schmidt (V):

Når vi i dag behandler forslaget om overførsel af landzonemyndigheden til kommunalbestyrelsen, er det samtidig en enestående chance for

Folketinget til at kvittere for tilliden til kommunerne. I Venstre har vi tillid til kommunerne. Når vi samtidig får mulighed for at fjerne en dobbeltadministration, er der ingen tvivl om, at vi selvfølgelig finder forslaget positivt.

I Venstre finder vi det naturligt, at administrationen af landzonemyndigheden ligger på det kommunale plan, hvor lokalkendskabet til de enkelte sager er stort.

Under de nuværende regler foretager den kommunale myndighed den egentlige sagsbehandling, før sagen sendes til amtet. Kommunen undersøger og klarlægger problemerne og indstiller, hvad beslutningen bør være. Ekspertisen og erfaringsgrundlaget er altså til stede i kommunerne. Derfor er det underligt og overflødig, at samme procedure bagefter skal gennemføres i amtet. Det er en overflødig dobbeltadministration.

Det var man fra statens side også opmærksom på, og derfor blev der for 4-5 år siden gennemført en række frikommuneforsøg, der havde til formål at indsamle erfaring med overflyttelse af landzonemyndigheden til kommunerne. 16 frikommuner overtog i medfør af frikommuneloven zonekompetencen, og 2 friamter overdrog zonekompetencen til kommunerne i amtet. I alt deltog der 64 primærkommuner i forsøget med administration af landzonebestemmelserne.

Hvis man går tilbage og ser, hvad ordførerne for de enkelte partier sagde ved de to foregående behandlinger af forslaget om overflyttelse af zonekompetencen, er billedet krystalklart. Man ventede med spænding på resultatet af frikommuneforsøget, og i redegørelsen fra Indenrigsministeriet til Folketinget er konklusionen på frikommuneforsøgene generelt positiv. Sagen er altså klar. I dag kan der handles.

Men så rammes nogle af Folketingets partier åbenbart af handlingslammelse. Man har i den afgørende situation ikke modet, ikke tilliden. Det er ikke rimeligt. Vi bør i dag gribe chancen og se fremad og lægge visioner ind i vores beslutning.

Fordelen ved at flytte kompetencen er bl.a., at vi opnår en hurtig og forenklet sagsbehandling, at vi udnytter lokalkendskabet og erfaringsgrundlaget i kommunen, at vi forbedrer servicen for brugerne, og at vi undgår dobbeltadministration.

Dertil kommer, at den liberalisering af zone-loven, der her er tale om, godt kan gå hen og blive en løftestang for vore betrængte landsbysamfund, og det vil Venstre gerne medvirke til.

Der findes i dag mange ledige kvadratmeter i nedlagte landbrugsbygninger, i mejerier, i skoler osv., og i mange tilfælde vil det med dette forslag blive lettere og hurtigere i hvert fald at få en tilladelse til at udnytte disse tomme bygninger til anden anvendelse, så de atter kan blive et aktiv for lokalsamfundet.

Venstre ønsker altså at flytte landzonekompetencen fra amtskommunerne til primærkommunerne og vil stærkt opfordre til, at de øvrige partier også genvurderer deres indstilling og tilsiger lovforslag nr. L 145 en positiv behandling.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Jeg vil gerne sige til hr. Schmidt, at det kunne jo se ud, som om kvaliteten af forsøgskommunernes sagsbearbejdelse har været knap så god som amternes, idet hver tredje af forsøgskommunernes klagesager i det omtalte frikommuneforsøg blev omgjort, mens amterne fik omgjort hver elvte klagesag i de to år.

Jeg mener stadig væk, at det, Venstres ordfører er ude efter, er at få lempet by- og landzone-loven. Så sig det i stedet for, for det løser ikke problemet, at man flytter administrationen fra amterne, der har helhedsbilledet, til kommunerne, idet der er mange små kommuner, som har et meget lille antal sager og som følge deraf ikke kan have det samme overblik i sagsbehandlingen.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne spørge hr. Hans Christian Schmidt fra Venstre, som er en af forslagsstillerne, hvad det egentlig er, der er hensigten med det her forslag.

Der nævnes i argumentationen fra hr. Hans Christian Schmidt, at det er dobbeltadministration. Så vil jeg spørge på den måde: Hvis det er det, der er kernen i det, kunne man så ikke løse det ved at fjerne administrationen i kommunen, så det kun var amtet, der gjorde det? Er det dét, der er kernen i det, at det kun er én af dem, der skal foretage sagsbehandlingen?

Endelig vil jeg spørge, om der kunne være en anden årsag, netop den, at amterne har en evne til måske at være mere restriktive med hensyn til at slippe erhvervsbyggeriet løs i landzonerne? Er det dét, der er problemstillingen?

Jeg synes, det ville være rart at få at vide: Hvad er indfaldsvinklen her? Er det dobbeltadministrationen, som man hævder der er? For så

kunne man jo begynde at overveje, om det kun var amterne, der skulle behandle sagerne. Eller er det sådan, at det måske er for at få en lidt lempeligere adgang til at lave erhvervsbyggeri i landzonerne?

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil gerne sige til hr. Bent Hindrup Andersen: Ja, det er der da ingen tvivl om. Selvfølgelig kan det da foregå i amterne. Det gør det jo i dag. Det, der sker i dag, er bare, at kommunerne indstiller og forbereder, og det er sådan set godt. Hvis man gik ud og spurgte amterne, så ville de garanteret også svare, at det er godt, vi har kommunerne. De har lokalkendskabet, så det er godt, de gør det.

Man kan da gøre det, at man lægger det ud til amterne, og hvis der er nogle, der fremsætter et forslag om det herinde, vil Venstre da forholde sig til det, og det bliver med et rungende nej.

Men det er da et forslag, for selvfølgelig kunne man gøre det. Vi vil bare gerne undgå dobbeltadministrationen, og det gør vi selvfølgelig ved at lægge det ud til den part, der har alt det forberedende arbejde i dag. Det andet vil næsten være at gå over åen efter vand. Altså, det er helt klart for os, at så må det være kommunerne. Det er dem, der arbejder med det hele tiden.

Så vil jeg blot sige: Man kan jo tage de tal frem, som man har lyst til. Jeg kender også kommuner, hvor man kan gå ind, f.eks. Egtved Kommune, og se, at over de 7 år, loven har eksisteret, var der 2 pct. af kommunens afgørelser, som blev omstødt. 2 pct.! Nej, det her det drejer sig om, hvorvidt man har et kendskab til kommunerne og amterne, særlig kommunerne, eller man ikke har det.

Lad mig sige stille til Socialdemokratiet: Det er klart, at hvis man har nogle folk, der også sidder i kommunalbestyrelser, i amtsråd, eller man i øvrigt har nogle, der selv har været derude, jamen det er klart, så kommer man tættere på de her forhold. Det er indlysende for mig, at selvfølgelig burde det være ude hos kommunerne, og det er lige så indlysende, kan jeg høre nu på Socialdemokratiets holdning, at dét bliver det meget svært at overbevise Socialdemokraterne om; jeg vil påstå, det sådan set er, fordi hr. Martin Glerup ikke rigtig kender det derude.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Til hr. Schmidt vil jeg sige, at så må jeg ærlig talt måske være lidt tungnem, idet jeg har været byrådsmedlem i 17 år og formand for et amtsligt teknisk udvalg i 5 år, og hvis jeg ikke har opdaget noget om det endnu, så burde jeg i hvert fald ikke stå her i dag. Det er den ene side af sagen.

Den anden side er, at vi ved jo godt, hvordan tingene fungerer, og lad være med at skjule det! Det er sådan, at i en hel del tilfælde lader kommunerne sorteper gå videre til amterne, fordi man ikke vil lægge sig ud med befolkningen, med de erhvervsdrivende, der ønsker at foretage et eller andet i det åbne land i kommunen. Ergo, så anbefaler man det over for amtet vel vidende, at dér kommer man sandsynligvis til et andet resultat ved at følge zonelovens intentioner. Sådan hænger virkeligheden jo sammen.

Men det, jeg har sagt på Socialdemokratiets vegne, er: Lad os nu se, hvad der kommer ud af udvalgsarbejderne i forbindelse med hovedstadsområdet struktur og i forbindelse med landbrugs- og fiskeriministerens udvalgsarbejde, og lad os så tage en snak, om der kan ske nogle justeringer.

Jeg vil godt understrege, at de tal, jeg nævner, jo ikke er nogle, jeg bare lige slynger ud; de findes jo i evalueringen af frikommuneforsøget, og det er samtlige ankesager, klagesager i 1990 og 1992, så jeg vil sige til hr. Schmidt, at der er ikke noget filfen med det.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Nu skal jeg jo ikke redegøre for, hvordan hvilke og visse folketingsmedlemmer har oplevet deres politiske hverv i byråd og amtsråd. Det skal jeg slet ikke deltage i. Blot skal jeg i hvert fald deltage i, at den mistillid, som her af den socialdemokratiske ordfører blev sendt ud til kommunalpolitikere og deres embedsfolk, med hensyn til, at man ikke vil indstille det, som er rigtigt i forbindelse med loven, men at man lader sorteper gå videre til de næste, den deltager Venstre ikke i. Vi har tillid både til kommunerne og til deres embedsfolk.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Se, nu har hr. Brusgaard en kort bemærkning og så fru Anni Svanholt, og så tror jeg, vi går til ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Age Brusgaard (FP):

Ja, det jeg er enig med formanden i.

Men hr. Martin Glerup bad næsten om et ord. Han spurgte forsamlingen, om han var tungnem. Om det kunne være det, der var galt. Der vil jeg nok give hr. Glerup ret. Ja, hr. Glerup er tungnem, hvis hr. Glerup har siddet i kommunalbestyrelsen i 17 år og stadig ikke har fattet, at det er dobbeltadministration, at samme sag først skal behandles i kommunen, derefter i Nordjyllands Amt.

Vi kan jo så sige, at når hr. Glerup er lidt tungnem, så er det godt, at det ikke er alle socialdemokrater, der er det. Nu har jeg nævnt, at samtlige borgmestre i Viborg Amt har sendt et brev, hvor de beder om at få zonelovskompetence. Og det er altså en socialdemokratisk borgmester, der har taget dette initiativ. Så det er ikke alle borgmestre, der er lige tungnemme.

Jeg vil også sige, at en enig KL-bestyrelse har sendt brev om at få zonelovskompetencen overført. Og det var endda, medens hr. Thorkild Simonsen var formand for dette organ. Hvis vi tog telefonen og ringede til de socialdemokratiske borgmestre her i landet, så vil jeg tro, at 98 pct. af dem sagde: Lad os få zonelovskompetencen! Så jeg synes faktisk, at hr. Glerup håner sine egne partifæller i kommunalbestyrelsen. Men det er hr. Glerups problem, ikke mit.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Trods det fremskredne tidspunkt synes jeg alligevel ikke, jeg kan lade den bemærkning stå, som er kommet flere gange fra hr. Hans Christian Schmidt om, at det er et spørgsmål om tillid til kommunerne.

Nej, det her handler ikke om tillid til kommunerne eller ej. Selvfølgelig har vi tillid til kommunerne. Det handler om, at de overordnede interesser, der skal varetages her fra det åbne land under ét, nu engang varetages bedst under den myndighed, som har flest love, der skal behandles i forhold til det åbne land. Og det er i dag amtsrådene.

Det, der er blevet sagt flere gange her om, at man kan forenkle procedurerne og gøre det meget nemmere, og at det handler om dobbeltadministration, er noget sniksnak, for selv om man lagde opgaven ud til kommunerne, kunne man jo ikke undgå, at amterne naturligvis skal se sagerne i forhold til naturbeskyttelseslov, vandindvindingslov, råstoflov osv. og i forhold til de bestemmelser, der er i regionplanen.

Så det er en total forenkling og en forfejlet fremstilling, der her bliver givet.

Niels J. Langkilde (KF):

Der er sagt mange kloge og begavede ting i debatten her af Fremskridtspartiet og Venstre, og jeg skal ikke gentage det og vil derfor gøre mit indlæg lidt kortere af hensyn til det fremskredne tidspunkt.

Som De Konservative ser det, har vi fire administrative led. Vi kan lidt vurdere, hvad vi skal kalde EU, men det er det ene, og stat og amter og kommuner er i alt fald de tre andre.

Det Konservative Folkeparti lægger ikke skjul på, at vi gerne vil afskaffe amterne. Det er en af grundene til, at vi støtter det her forslag. Vi vil gerne gå igennem den miljølovgivning, den planlovgivning, vi har, og sørge for at dele opgaverne ud, hvor de naturligt hører hjemme. Så får vi et enklere og mere simpelt system, der er lettere overskueligt for borgerne og for dem, der arbejder i systemerne. På den måde kan vi give en større folkelig forståelse for de miljø- og planlove, vi har.

Som det er i dag, er der en utidig dobbeltadministration, og den skal vi have fjernet med det her lovforslag.

Det har været diskuteret noget i debatten, om det nu er rigtigt at placere dette ekstra ude i kommunerne. Der er ikke så mange mennesker. Der er ikke så mange, der ved noget om det. Derfor tror jeg, den rigtige vej er at placere flere af de her opgaver kommunalt. Så kommer der en egentlig miljøenhed i hver kommune, der kan klare langt flere miljøopgaver, end vi kender i dag.

Der er nogle, der har antydnet her i debatten, at kommunernes folk lidt lettere giver efter for pression. Man kan ikke afvise, at det kan forekomme flere steder. Men det forekommer netop, fordi man ved, at der er en storebror eller en partifælle eller et amt, der kan sørge for at omgå det. Hvis man sidder i en rådgivende stænderforsamling, så bliver man let lidt uansvarlig, tager ikke opgaverne alvorligt.

Derfor er det selvfølgelig vigtigt, at vi får et enstrengt system, så ansvaret ligger ét sted og kun ét sted. Man må så også møde op i byretten, hvis man ikke følger landets love. Sådan er det!

Derfor er forslaget rigtigt. Det vil derudover give nogle bedre muligheder for landdistrikterne; det er jeg ikke et øjeblik i tvivl om. Folk, der kommer ud og vurderer tingene og afgør dem lokalt, kan gøre det bedre.

Anni Svanholt (SF):

Formålet med zoneloven er at sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne om natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

I SF mener vi, at amtsrådet, som i øvrigt forvalter naturbeskyttelsesloven, miljøloven, vandindvinding, råstofloven m.fl., er bedst egnet til at varetage dette formål set på baggrund af de øvrige interesser i zoneloven.

Zoneloven er et vigtigt redskab i planlægningen og beskyttelsen af det åbne lands interesser, og evalueringen af frikommuneforsøgene med overførsel af landzonekompetence fra amtsråd til kommunalbestyrelser viste også, at der er en klar og hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem amt og kommune som følge af revisionen af lovgivningen på plan- og naturbeskyttelsesområdet.

Derfor skal den nuværende kompetencefordeling mellem amtsråd og kommunalbestyrelse fastholdes. Denne vurdering deler vi helt i SF, og derfor afviser vi det foreliggende lovforslag.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Hovedformålet med zoneinddelingen og landzonebestemmelserne var oprindelig og er stadig at beskytte det åbne land mod spredte bebyggelser og anlæg, så byudviklingen sker de steder, hvor der gennem region-, kommune- og lokalplanlægning er åbnet mulighed for det.

Takket være en fornuftig planlovgivning er det i Danmark lykkedes at holde det åbne land frit, hvilket mange andre lande i dag må misunde os. At det er lykkedes for os at bevare store dele af vore landskabelige værdier, har ikke bare stor betydning for vores egen livskvalitet, men også for de større og større økonomiske interesser inden for turisterhvervet, som er afhængigt af, at vort landskab er smukt og helt.

I 1980 blev landzonekompetencen inden for lokalplanlagte landzoneområder overført til kommunalbestyrelserne, og i 1984 blev kommunernes kompetence udvidet til også at omfatte de såkaldt entydigt afgrænsede landsbyer.

I forbindelse med frikommuneforsøget fik en række kommuner endnu større beføjelser, idet landzonekompetencen blev overflyttet fra amtsråd til kommuner. Erfaringerne fra disse forsøg var efter Det Radikale Venstres opfattelse ikke entydige. Fordelene var, at afgørelserne kom

tættere på borgerne, og at sagsbehandlingen ofte gik nemmere, men det var en ulempe, at reglerne generelt blev behandlet mere lempeligt af kommunerne end af amterne.

For os er det selvfølgelig vigtigt, at borgerne får så stor indflydelse som muligt på deres lokalområdes udvikling, og det er der også åbnet mulighed for. For det første er der mulighed for at lave lokalplanlagte landzoneområder, som kommunerne selv administrerer, for det andet kan kommunernes kompetence også udvides til landsbyerne, og for det tredje kan der uden landzonetilladelse etableres virksomheder i overflødiggjorte landbrugsbygninger.

Kommunerne har således mulighed for at få temmelig stor indflydelse på landzoneudviklingen, hvis de vel at mærke benytter sig af det. Jeg vil derfor opfordre til, at vi i forbindelse med udvalgsarbejdet får lavet en evaluering af, hvorledes kommunerne udnytter den kompetence, der rent faktisk kan få i henhold til landzoneoplysningslovgivningen, eventuelt med bistand fra miljøministeren.

For nærværende er Det Radikale Venstre ikke parat til at ændre planlovgivningen. Det skyldes for det første, at overførsel af landzonekompetencen vil stride imod de seneste ændringer i plan- og naturbeskyttelseslovgivningen, hvor et af hovedprincipperne har været at fastlægge en klar arbejdsdeling mellem kommune og amt. I omkring 40 pct. af landzonetilladelserne skal der således også gives tilladelse efter naturbeskyttelsesloven, som forvaltes af amterne. Lige for øjeblikket er amterne i færd med at lave en samlet planlægning for beskyttelse af vandindvindingsoplandene, og denne planlægning, som i forvejen er meget vanskelig, vil sandsynligvis blive endnu vanskeligere, hvis landzonekompetencen og forvaltningen af det åbne land er splittet op på utallige kommuner.

For det andet mener vi, der kan blive fare for, at der ikke sker en sammenhængende naturforvaltning af sammenhængende naturtyper, og for det tredje er det således, at der er opbygget en stor ekspertise om det åbne land i amterne. Det vil være vanskeligt og sandsynligvis ikke ressourceoptimalt for 275 primærkommuner at opbygge en lignende ekspertise.

På den baggrund kan Det Radikale Venstre ikke støtte det fremsatte lovforslag, men vi vil til gengæld opfordre til, at det bliver kortlagt, hvorledes kommunerne udnytter deres eksisterende mulighed for at være landzonemyndighed, eventuelt med henblik på en oplysnings-

indsats over for kommunerne om deres reelle muligheder på området.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg tog ikke ordet før, da fru Anni Svanholt fremførte sit indlæg, og der var nogle diskussioner om tillid eller ej, men jeg kan konstatere, at vi har en forskellig opfattelse. Vi mener stadig, det drejer sig om tillid.

Men jeg synes, det var meget spændende at høre slutningen af fru Elsebeth Gerner Niensens indlæg med forslaget om, at vi under udvalgsarbejdet prøver at undersøge, i hvor høj grad kommunerne udnytter deres muligheder med hensyn til landzonekompetencen. Det synes jeg virkelig også vi skal prøve – og jeg kan se, at ministeren nikker – og så må vi se, hvor langt vi kan komme, og om vi eventuelt kunne spørge kommunerne, om de kan få øje på nogle mellemveje, vi kunne diskutere. Det synes jeg ville være godt, og jeg synes i hvert fald, det er et skridt på vejen, at vi prøver at gøre det her. Så må vi se, hvordan vi kommer videre.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Som jeg nævnte i det første spørgsmål til hr. Hans Christian Schmidt i min korte bemærkning, er det selvfølgelig afgørende for os at få afbureaukratiseret planlægningen, men samtidig sikre, at der er en kontrol, så der ikke foregår en uønsket udbygning af erhvervsbyggeri i landzonerne.

Man kan sige, at egentlig kunne det teoretisk set, abstrakt set være ligegyldigt, hvor kompetencen lå. Men det er jo sådan, at sådan som vores samfund er indrettet, er kommunalbestyrelserne under større lokalt pres fra f.eks. erhvervsinteresser for at gennemføre og tillade et byggeri.

Derfor vil jeg godt parallelisere til en anden situation, som vi havde en debat om i sidste uge. Det drejede sig om kulturmiljøet, herunder de bevaringsværdige bygninger, hvor det for mig at se gælder om at få bevaret så mange af de bygninger som muligt. Her kan man sige, at det har vist sig mange steder, at tit og ofte er det sådan, at kommunalbestyrelsen giver sig og via en lokalplan kan give tilladelse til at nedrive en bevaringsværdig bygning. Jeg foreslog dengang, at man indbyggede nogle andre ankeligheder end dem, vi har i dag, så lokalbefolkningen også fik bedre mulighed for at protestere mod både byggeri i det åbne land og mod

nedrivninger af bevaringsværdige bygninger. Borgerne skulle have mulighed for at få indflydelse og komme til orde ved at udvide lokalplanlovgivningen med en mulighed for at etablere lokale afstemninger, når der var stemning for det i den lokale befolkning.

Jeg kunne godt tænke mig, at det fremsatte lovforslag kunne give anledning til en sådan ordning, også når det drejede sig om at bevare det åbne land. Det er klart, at ved en lokalplan kan man selvfølgelig give tilladelse til lokalt byggeri i det åbne land, og den kan jo godkendes længere oppe i systemet – altså af amtet – og måske videre oppe i systemet af ankestyrelsen. Men der kan stadig være en stor lokal modstand mod det byggeri.

Samtidig vil jeg godt give forslagsstillerne ret i, at den eksisterende ordning ikke er særlig god. Der er ingen tvivl om, at man mange steder i kommunerne lader tingene gå videre i systemet hellere end at tage reelt stilling, fordi man ved, at det er amtet, der skal tage endelig stilling. Det vil sige, at der i mange tilfælde foreligger en gratis stillingtagen – forstået på den måde, at kommunen siger ja, selv om den, når det kom til stykket, sandsynligvis havde sagt nej, hvis den skulle have truffet den endelige afgørelse.

Jeg kan godt se den problemstilling, og jeg vil gerne se på den under udvalgsbehandlingen; den kunne f.eks. løses på den måde, jeg antydede før. I det øjeblik, der var adgang til en lokal afstemning, kunne det også godt være, at mange af afgørelserne om et byggeri kom på plads eller blev standset – alt efter hvad der nu var rigtigt at gøre i det enkelte tilfælde – inden de blev sendt til amtet. Lige nu kan man sige, at der er en vis dobbeltadministration, fordi kommunerne ikke for alvor tager endelig stilling i første omgang.

Med disse kommentarer vil min stillingtagen være, at i hvert fald indtil der er indført noget andet, som i større udstrækning sikrer det, jeg går efter – altså at der ikke sker en uhensigtsmæssig bebyggelse af det åbne land – må vi leve med det system, der er i øjeblikket, og også med det, jeg vil kalde en vis form for ansvarsforflygtigelse, som der lægges op til i den lokale administration.

Ole Donner (DF):

I Dansk Folkeparti synes vi, at det lovforslag om at overføre landzonemyndigheden til kommunalbestyrelsen fra amtet, der er til behandling her, er et fornuftigt forslag.

Lovforslaget er fremsat af Fremskridtspartiet, Venstre og De Konservative, og vi fik også i Dansk Folkeparti forelagt forslaget og blev spurgt, om vi ville være medforslagsstillere. Vi sagde, at det ville vi meget gerne, så ved jeg ikke, om det er af konkurrencehensyn, vi er blevet taget ud, eller om det er af andre årsager. Det skal jeg lade være usagt.

Det er klart, at da vi fik henvendelsen og blev spurgt, om vi ville være medforslagsstiller, gennemgik vi forslaget og bemærkningerne. Som sagt har vi tidligere været med til at fremsætte forslag, der gik i den samme retning, og det er klart, at vi kan støtte forslaget helhjertet. Vi synes, det ville være en god idé at ændre zone-loven, og det var jo også sådan, at da vi havde planloven til behandling i 1991, blev det diskuteret meget, om man ikke kunne give lidt los på det område. Men desværre er sagen ikke kommet videre.

Flere ordførere og også ministeren har sagt, at det er bedst, at afgørelsen ligger i amtet, og at det er amtet, der skal klare de ting. Her har vi et andet synspunkt, idet vi klart siger, at amterne bør nedlægges.

Jeg er 100 pct. sikker på, at alle kommuner er interesserede i, at der bevares et godt landskab med nogle grønne kiler, og hvad de nu ellers kalder det i planlovskontorerne. Kommunen har jo også sine kommuneplaner at tage hensyn til, og her vil den selvfølgelig tage hensyn til det åbne land. Den har også sine lokalplaner, og hver gang den laver disse kommuneplaner eller lokalplaner, kommer de ud til høring hos borgerne.

Nogle ordførere har sagt, at det er bekvemt for kommunalbestyrelserne, at afgørelsen ligger i amtet, for så er det gratis at sige ja, fordi amtet garanteret siger nej, og så kan de stå som de pæne mennesker. Jeg synes, det er en lidt tynd begrundelse. Jeg sidder selv som formand for et teknisk udvalg, og det er da klart, at i vores kommune tager vi stilling til sagerne. Hvis vi synes, det er fornuftigt, siger vi ja, og så ved vi, at i 99 pct. af tilfældene siger Frederiksborg Amt nej, uanset hvor gode vores begrundelser er.

Vi synes simpelt hen, det vil være et skridt i den rigtige retning, og at det vil være godt at give kommunalbestyrelsen denne kompetence, så vi støtter helhjertet lovforslaget.

Aage Brusgaard (FP):

Først til hr. Martin Glerup, som måske allerede har forladt arenaen: Hr. Martin Glerup nævnte,

at planlægningen bliver den samme, enten den foregår i amtet eller i kommunen. Ja, det er sådan set rigtigt, men afgørelsen bliver ikke den samme, fordi kommunen er tættere på borgerne. Nogle af de sager, der har været mest omtalt her i landet, er jo Krudt-Peter-sagen og Sø-Peter-sagen, og det er to konkrete eksempler på, at kommunerne sagde ja til borgernes ønsker, men hvor Viborg Amt i begge tilfælde sagde nej. Vi kan altså se, at der er helt klare eksempler på, at kommunerne handler mere i overensstemmelse med borgernes ønsker.

Hr. Ole Donner nævnte, at hans parti gerne ville være medforslagsstiller, og det er også korrekt. Jeg spurgte, om man ville, og det sagde man ja til. Så gik jeg til Venstre, som også sagde ja til at være med, og så husker jeg ikke lige, om jeg nåede at få De Konservative med, eller om det var De Konservative, der ikke nåede at få svaret, eller om det var mig, der ikke fik sagt til sekretæren, at de skulle med. Men det korte af det lange er, at fejlen er min, og jeg siger undskyld heroppefra.

Jeg vil også godt sige noget til ministeren, som har været ret afvisende. Vi har den grønne handlingsplan for landdistrikterne. Formålet med den plan er at forsøge at få lidt liv i landdistrikterne, og det kunne altså gøres meget, meget enklere ved at lægge zonelovskompetencen ud til kommunerne. Der ville blive meget mere liv og blive givet mange flere tilladelser til småbyggerier og omdannelse af ejendomme til værksteder osv.

Hr. Bent Hindrup Andersen nævnte, at man kunne lade amterne tage afgørelsen og koble kommunerne helt fra. Det er både V, K og Z selvfølgelig uenige i, for vi mener jo, at demokratiet skal råde. Vi skal helt ud i det decentrale, hvor borgerne bor, og derfor ville det være helt forkert at flytte tingene til amtet.

Fru Elisabeth Gerner Nielsen nævnte noget om, at vi skulle lade kompetencen blive hos amterne for at bevare den smukke natur. Jeg har nu egentlig aldrig forstået, hvorfor naturen skulle blive forandret, fordi myndigheden flyttes fra amtet til kommunen, så det tror jeg absolut ikke.

Til de ordførere, der har været meget negative over for forslaget, vil jeg bare sige, at der er ingen tvivl om, at den negative holdning egentlig fremmer det ønske, mit parti især har, nemlig at vi helt nedlægger amterne. Det bliver konsekvensen, fordi amterne er særlig upopulære blandt borgerne netop på grund af zonelovs-

myndigheden. Jeg kan vise en artikel fra Jyllands-Posten, hvor der står, at der er et stort flertal i Danmark for at nedlægge amterne, og i Berlingske Tidende skriver man, at borgerne kan sagtens undvære amterne, og at borgerne mener, at amterne er totalt overflødige.

Og derfor må jeg sige tak til ministeren. Det her er et nyt skridt på vejen til amternes totale nedlæggelse, og derfor tror jeg nok, at de, der ønsker at bevare amterne, skulle have sagt ja til forslaget, for så ville borgerne se med mere positive øjne på amterne. Man ville se på dem med gladere øjne og kun tænke på, at det er dem, der har med sygehusene at gøre osv.

Men o.k., lovforslaget vil arbejde for os, der går ind for at overføre kompetencen til kommunen, og jeg vil i hvert fald godt sige tak til både fru Elisabeth Gerner Nielsen, som havde noget positivt med i sit indlæg, til hr. Bent Hindrup Andersen, som i sit sidste indlæg kom med noget fornuftigt og noget positivt, og også tak til hr. Ole Donner.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Fru Gerner Nielsen hedder Elsebeth, men bortset fra det tror jeg ikke, der er mere at sige til dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 44:

Forslag til folketingsbeslutning om helårsbeboelse i sommerhuse.

Af Ole Donner (DF) m.fl.
(Fremsat 15/11 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Regeringen kan ikke anbefale det forslag til folketingsbeslutning, Dansk Folkeparti har fremsat.

Forslaget burde vel indebære, at regeringen skal fremsætte lovforslag om at ophæve planlovens § 40, hvorefter sommerhuse ikke må anvendes til helårsbeboelse. Et sådant forslag, der ville betyde, at man kan bo i sommerhus hele året rundt, vil imidlertid øge presset på de danske kyster og skabe afgørende tvivl om Danmarks sommerhusforbehold i EU.

Regeringen finder det vigtigt, at sommerhusområderne forbliver de rekreative fritids- og ferieområder, de er udlagt til, og hvor tusinder af danske familier har erhvervet et sommerhus i tillid til, at disse forhold bliver opretholdt. Vi har her i landet ca. 210.000 sommerhuse, og antallet af ulovlige helårsbeboelser, som er et problem – det vil jeg gerne medgive – skønnes at være omkring 20.000. Men alligevel er det altså sådan, at 90 pct. af sommerhusejerne opfører sig lovligt, og det er efter regeringens opfattelse de 90 pct., der opfører sig lovligt, der i første række skal tages hensyn til.

Også beskyttelsen af vore kyster er et centralt aspekt i sommerhusproblematikken. Hovedparten af sommerhusene ligger ved kysten, og et øget pres på sommerhusområderne er ensbetydende med et øget pres på de danske kyster.

Det er også afgørende, vi bevarer den danske EU-særregel, der forhindrer udlændinge i at købe sommerhuse i Danmark. Særreglen er nu blevet traktatfæstet i en protokol til Maastricht-Traktaten. Protokollen går ud på, at Danmark kan opretholde – jeg understreger: kan *opretholde* – den gældende lovgivning om erhvervelse af ejendom, der ikke er helårsboliger! I EU taler man om sekundærboliger, og det er klart, at hvis man nu laver et forslag, der forvandler husene til helårsboliger, ophæver man også denne sommerhusregel.

Baggrunden for denne særregel, som er en forudsætning for Maastricht-aftalen, er selvfølgelig, at Danmark er et lille land med få indbyggere og attraktive sommerhusområder. Der er et stort flertal i Folketinget for at opretholde denne særregel, og det er min opfattelse, at dette flertal afspejler befolkningens syn på sagen ganske